

Rootsi Kuningriigi ja Eesti Vabariigi vahelise Rootsi Kuningriigi vanglakaristuste Eesti Vabariigis täideviimise kokkuleppe eelnõu seletuskirja juurde

LISA 1

Märkuste ja ettepanekute tabel

| Nr | Ettepaneku/märkuse sisu | JM seisukohad/vastused |
|--------------------------|--|--|
| Välisministeerium | | |
| 1. | Välisministeeriumi ettepanekud kokkuleppe tekstis piirduvad üksikute tehniliste märkustega kokkuleppe alguses ja lõpus. Teeme ettepaneku nimetada kokkuleppes ära poolte pädevad asutused. | Teadmiseks võetud. Kuivõrd on selge, et riigid saavad tegutseda üksnes oma organite (pädevate asutuste kaudu), kannaks muudatus üksnes tehnilist eesmärki ning lepingu teksti läbiv muutmine ei ole seetõttu tarvilik. |
| 2. | Kokkuleppe näeb ette, et selle täpsustamiseks ja paremaks rakendamiseks koostöökokkuleppe sõlmimise. Välisministeerium leiab, et lepingute sõlmimise rahvusvahelise tava kohaselt peaks koostöökokkuleppe olema sõlmitud samal tasandil olevate pädevate asutuste poolt, mitte Vabariigi Valitsuse ja Rootsi vanglateenistuse poolt. | Arvestatud. Kuna koostöömemorandumis on kavas reguleerida mitmeid vangistuse täideviimisega seotud küsimusi, mille õiguslikuks otsustustasandiks on Eestis seniselt olnud ministri määrus, on põhjendatud lisada Eesti esindajaks koostöömemorandumi sõlmimisel Justiits- ja Digiministeerium. Arvestades, et Eestis on vanglateenistuse juht ja temale alluv vanglate osakond osa Justiits- ja Digiministeeriumi struktuurist, on selline määratlus kooskõlas ka viidatud rahvusvahelise tavaga. |
| 3. | Välisministeerium teeb samuti ettepanekuid kokkuleppe lõppsätete täpsustamiseks, mis puudutavad eeskätt lepingu peatamist, muutmist ja lõpetamist. | Arvestatud osaliselt. Muudetud on artiklite 55 ja 59-62 sõnastust. |
| 4. | Välisministeerium soovib Justiits- ja Digiministeeriumil kaaluda, kas kokkuleppe sisaldab vajalikku regulatsiooni välisriigi vangide tagasisaatmiseks lepingu peatamise või ennetähtaegse lõpetamise juhtudel või oleks seda vaja täpsustada. | Ettepanek on teadmiseks võetud. Kuna lepingu peatamine või ennetähtaegne lõpetamine võib toimuda mitmetel erinevatel põhjustel, võimaldab praegune kavandatud regulatsioon valida kinnipeetavate tagasisaatmiseks kõige sobivama viisi. |

| | | |
|----|--|---|
| 5. | Samuti võib tekkida küsimus, kas lepingu lõppemisel on olemas vajalikul määral kokku lepitud vangla kasutamisega seotud kulumise või ümberehitamisega seotud kulude hüvitamine. | Vangla kasutamisega seotud amortisatsioon ja ümberehitusega seotud kulud on arvestatud rendihinna sisse, seega sellega on arvestatud. |
| 6. | Välisministeerium teeb lisaks kokkuleppe eelnõule tehnilisi märkusi korralduse eelnõule, seletuskirjale ja ratifitseerimise seaduse kavandile. | Arvestatud. |
| 7. | Välisministeerium loodab, et Justiits- ja Digiministeerium jõuab kiiresti ette valmistada ka kokkulepe rakendamiseks vajalikud seaduse muudatused, millele viidatakse seletuskirjas. | Arvestatud. |

Siseministeerium

| | | |
|----|--|--|
| 1. | <p>Eelnõu artikli 19 punktis 1 sätestatakse, et „Enne Rootsi kohtuotsuse täitmise alustamist Eestis esitab Rootsi vanglateenistus karistuse täideviimise taotluse Eesti Vabariigi Justiits- ja Digiministeeriumile. Rootsi vanglateenistus ei tohi esitada rohkem kui 30 taotlust kümne (10) päeva jooksul.“.</p> <p>Sama artikli punktis 4 sätestatakse, et „Eesti Vabariigi Justiits- ja Digiministeerium menetleb taotlust kümne (10) päeva jooksul. Kui kümne (10) päeva jooksul esitatakse rohkem kui 20, kuid vähem kui 30 taotlust, menetletakse neid taotlusi viieteistkümne (15) päeva jooksul.“</p> <p>Siseministeerium on seisukohal, et eelnõu kohaselt kuni 29 taotluse läbivaatamiseks sätestatud aeg 15 päeva lepingu tingimustele vastavuse kontrollimiseks ei ole praktikas piisav. Seda järgmistel põhjustel:</p> <p>a) Eelnõu seletuskirja leheküljel 55 märgitakse „Lepingu kohaselt toimuks rendivanglaks sobilike kinnipeetavate eelselektioon saatjariigis ning Eesti poolel viidaks täide üksnes formaalne lihtsustatud järelkontroll.“</p> <p>Märgime, et seletuskirja lk 82 on märgitud, et „PPA, KAPO ja Siseministeeriumi puhul on enamasti tegu ühekordse kaasamisega, mille käigus kontrollitakse, kas kinnipeetav vastab lepingus kokku lepitud tingimustele ega esine välistavaid asjaolusid, mille puhul Eesti ei</p> | Arvestatud. Seletuskirja vastava lausega täiendatud. |
|----|--|--|

| | | |
|----|--|---|
| | <p>võta kinnipeetavat vastu“. Eesti viib läbi iga taotluse suhtes põhjaliku julgeolekuriske hindava kontrolli. Selle läbiviimise eest vastutab Kaitsepolitseiamet (edaspidi <i>KAPO</i>), kes teeb seda vajadusel koostöös Politsei- ja Piirivalveametiga (edaspidi <i>PPA</i>). Sellest tulenevalt palume sõnastust ka leheküljel 55 muuta ning lisada, et: „Eesti pool viib täiendavalt läbi julgeolekuriske hindava taustakontrolli“.</p> | |
| 2. | <p>b) Eelnõu seletuskirja leheküljel 55 märgitakse: „Kontrolli lõppeesmärk on teha kindlaks, et karistust saadetakse kandma õige inimene, teda on (kohtu poolt) kriminaalkorras karistatud vangistusega ning tema vangistuse õiguspärasuses pole ilmselgeid kahtlusi.“</p> <p>Siseministeerium märgib, et seletuskirjas toodud selgitust tuleks üheselt mõistetavuse tagamiseks muuta järgmiselt: „Kontrolli eesmärk on teha kindlaks, et karistust saadetakse kandma õige inimene, teda on (kohtu poolt) kriminaalkorras karistatud vangistusega, tema vangistuse õiguspärasuses pole ilmselgeid kahtlusi ning isikuga kaasneda võivaid riske suudab Eesti riik olemasoleva teabe pinnalt hallata.“</p> | Arvestatud. Seletuskirja vastavalt täiendatud. Küll aga tuleb siinjuures selguse huvides täpsustuseks, et kinnipeetavast lähtuvate potentsiaalsete riskide hindamine ei ole kohtu ülesanne. |
| 3. | <p>c) Eelnõu seletuskirja leheküljel 55 märgitakse: „Taoline lihtsustatud kontroll toetub olulises osas liikmesriikide justiitsasutuste vahelisele koostööle ja usaldusele /../.“</p> <p>Siseministeerium märgib, et seletuskirjas toodud sõnastust tuleks üheselt mõistetavuse tagamiseks muuta järgmiselt: „Taoline kontroll toetub olulises osas /../.“</p> | Arvestatud. |
| 4. | <p>d) Eelnõu seletuskirja leheküljel 55 märgitakse: „Lõikes 4 sätestatakse, et taotlus tuleb menetleda kümne (10) päeva jooksul. Kaitseklauslina on ette nähtud, et kui kümne päeva jooksul esitatakse 20–30 taotlust, vaadatakse kõik taotlused läbi viieteistkümne (15) päevajooksul. Menetluse läbivaatamise kord sätestatakse täpsemalt kriminaalmenetluse seadustikus, kuid lepingus sätestatud (üldise) kümnepäevase menetlusnõudega arvestamiseks on prognoositav, et kohtutel on</p> | Teadmiseks võetud. Kohtu poolt taotluse läbivaatamine ning julgeolekuasutuste taustakontroll võivad toimuda paralleelselt. |

| | | |
|----|--|--|
| | <p>taotluste lahendamiseks aega seitse (7) päeva.“</p> <p>Taotluse läbivaatamiseks määratletakse eelnõuga 10 päeva, millest 7 päeva on otsuse tegemiseks kohtul. Kümnest päevast esimesed päevad on Justiits- ja Digiministeeriumil (edaspidi JDM) taotlusele esmakontrolli tegemiseks, sellele lisandub Eesti julgeolekuasutuse taustakontrollile kuluv aeg. Siis, kui taustakontrolli tulemusel on kinnitatud taotluse sobivus, saaks ministeerium edastada taotluse kohtule lahendamiseks ning sellest hetkest tuleks arvestada edasisele menetlusele 7 tööpäeva.</p> | |
| 5. | <p>e) Eelnõu seletuskirja leheküljel 56 märgitakse: „Lõike 6 kohaselt võib Eesti Justiits- ja Digiministeerium taotluse rahuldamisest keelduda, kui on põhjust arvata, et isikut tuleks artikli 20 lõike 2 punkti e kohaselt pidada suure julgeolekuriskiga isikuks. Tegemist on kinnipeetavast lähtuvatest riskidest lähtuva hinnanguga, millele kohus ei anna seisukohta. Kui taotlust ei rahuldata, teavitab Eesti Justiits- ja Digiministeerium kohe Rootsi vanglateenistust ning esitab lühidalt keeldumise põhjused (nt julgeolekukaalutlused).“</p> <p>Siseministeerium märgib, et nimetatud seletuskirja lõigus viidatakse eelnõu artikli 20 lõike 2 punktile e, mis on sõnastatud järgmiselt: „e. on muul viisil Rootsi vanglateenistuse hinnangul suur julgeolekurisk.“ Seetõttu juhime tähelepanu, et kui Rootsi pool ei ole tuvastanud julgeolekuriski, aga Eesti pool selle tuvastab, siis ei saa Eesti sellele lepingu punktile viidata ja isiku vastuvõtmisest keelduda. Märgime, et seletuskirjas ega eelnõus pole esitatud võimalust, kus karistuse kandmise ajal tekkinud teadmise korral saab Eesti lepingu osapoolena julgeolekuriski teadvustamisel ja selle riski haldamisprobleemi kestvusel anda Rootsile teada välisvangi tagasisaatmise vajadusest. Palume sellise sätte lisamisel veenduda, et taolise juhtumiga seotud kulud jääksid Rootsi kanda.</p> | Arvestatud. Seletuskirja oluliselt täiendatud. |

| | | |
|----|---|---|
| 6. | <p>f) Eelnõu artikli 52 ja seletuskirja leheküljel 76 reguleeritakse üleminekuperioodiga seonduvat. Üleminekuperiood jaguneb neljaks kvartaliks ning eelnõu kohaselt suureneb mahutavus 100 kambri kaupa kvartalis (kokku on mahutavus 400 kambrit).</p> <p>Siseministeerium juhib tähelepanu, et taolises ajalisel raamis tegutsemine annab Eesti riigile võimaluse eelnõu artiklis 19 viidatud taotlusele läbivaatamiseks kuluva aja (senise 10 päeva asemel) pikendamist põhjendatult motiveerida.</p> | Teadmiseks võetud. |
| 7. | <p>g) Seletuskirja lehekülgedel 83–84 märgitakse: „Enne Rootsi karistuse täideviimise alustamist Eestis esitab Rootsi vangla- ja kriminaalhooldusamet Eesti Justiits- ja Digiministeeriumile täitmistaotluse. Taotluse laekumisel teeb ministeerium taotluste nõuetele vastavuse esmase formaalse kontrolli ning tagab vajaduse korral taotluses sisalduvate andmete tõlke eesti keelde. Seejärel edastatakse taotlus kohtusse, kus hinnatakse karistuse täideviimise lubatavust Eestis. Kohus käsitleb taotlust kümne päeva jooksul. Ette on nähtud, et kui kümne päeva jooksul esitatakse 20–30 taotlust, vaadatakse kõik taotlused läbi viieteistkümne päeva jooksul. Taotlus rahuldatakse, kui lepingu artiklis 20 sätestatud tingimused on täidetud ning kinnipeetava vabaduse võtmine on Eesti seaduste kohaselt lubatav. Menetlus on lihtne ja dokumendipõhine (kirjalik). Karistuse täideviimise lubatavus otsustatakse eeltäidetud ankeedi pinnalt ning hinnatavad asjaolud on vähesed ja selged, mistõttu ei kulu ühe avalduse menetlemiseks liiga palju aega.“</p> <p>Siseministeerium juhib tähelepanu, et seletuskirjas esitatud selgitused on eksitavad. Ministeeriumi-poolsele esmasele formaalsele kontrollile järgnev julgeolekuasutuse läbiviidav taustakontroll ei ole formaalne. Lisaks ei saa kohtule ministeeriumi formaalse kontrolli järgselt koheselt taotlust edastada, sest eelnevalt peab toimuma julgeolekuasutuse taustakontroll ja alles sellest tulenevast positiivsest hinnangust on võimalik kohtule taotluse edastamine.</p> | <p>Arvestatud. Seletuskirja vastavalt muudetud. Menetlusaeg on määratud päevades (ehk ööpäevades). Kehtivad Eesti tähtaja määramise reeglid ehk kui tähtpäev satub riigipühale või muule puhkepäevale, loetakse tähtpäev saabunuks puhkepäevale järgneval esimesel tööpäeval.</p> <p>Formaalse kontrolli kirjeldus hõlmab eelkõige JDM-i poolt tehtavat eelkontrolli, millele järgneb (lihtsustatud) kohtulik kontroll. Julgeolekut puudutav kontroll kulgeb eelnimetatuga paralleelselt.</p> |

| | | |
|----|---|--|
| | <p>Samuti tuleb seletuskirjas toodut parandada, sest kohtul ei ole 10 päeva aega taotluse läbivaatamiseks. Varem on seletuskirjas selleks ajaks toodud 7 päeva (lk 55). Seletuskirja erinevates kohtades tuleb õigusselguse huvides märkida läbivalt ühesugune menetlusaeg. Tuleb otsustada, kas menetlusaeg määratleda päevades või tööpäevades.</p> <p>Siseministeerium rõhutab, et Eesti poolse kontrolli läbiviimine ei vasta määratlusele „lihtne ja dokumendipõhine“, mistõttu soovitame taoline sõnastus ära muuta.</p> | |
| 8. | <p>Siseministeerium rõhutab (taotluste saabumisel) julgeolekukontrollile antava piisava aja olulist ka sellest aspektist, et kui taustakontrollile jääb aega ebapiisavalt ja positiivne hinnang on ajanappusel antud, võib osutuda tõenäoliseks, et teatud aja möödudes on kaardistamata jäänud riskid tuvastatud ja nende tõsidus selline, mis toob kaasa Eesti pöördumise välisvang julgeolekukaalutlustel tagasi Rootsi saata. Taolise tagasisaatmisega kannaksid mõlemad lepingu pooled asjatut ressursi- ja ajakulu, sealhulgas tekiks Rootsi poolel tarbetu ressursikulu vangide tagasitransportimisel. Lisaks ei mõju taolisel põhjusel hilisemad vangide tagasisaated lepingupoolte koostööle positiivselt.</p> <p>Eeltoodud tähelepanekutele tuginedes teeme ettepanekud, mis pikendaks kokkuleppe artiklis 19 esitatud taotluse läbivaatamiseks kuluvat menetlusaega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sõnastada artiklis 19 tähtaeg tööpäevades, mitte päevades, • pikendada menetlusaega taustakontrolli läbiviimise eesmärgil, et hinnata riske sisuliselt ning hoida ära võimalikud ohud. <p>Ettepanekute variandid:</p> <p>Variant 1: menetlus 30 tööpäevale järgmises sõnastuses:</p> <p>„4. Eesti Vabariigi Justiits- ja Digiministeerium menetleb kuni 30 taotlust kolmkümne (30) tööpäeva jooksul.“</p> | <p>Seletuskirja täpsustatud. Lepingus ei ole sätestatud, kui kaua on Eestil aega taustakontrolli tegemiseks. Sisuliselt kogu see aeg, kui isik kannab Eestis karistust, on Eestil õigus tuvastada asjaolusid (tuvastamine algab tegelikult koheselt, kui andmed on liikunud) ja nõuda isiku tagasi võtmist. Taustakontroll ei pea mahtuma 10 päeva sisse. Läbirääkimiste käigus on selgitatud, et kontrolli teostamiseks antav lühike aeg võib kaasa tuua vajaduse kinnipeetava hilisemaks tagasisaatmiseks.</p> |

| | | |
|-----|--|--|
| | <p>või</p> <p>Variant 2: menetlus 20 tööpäevale koos protseduure kiirendava meetme kasutuselevõtmisega (selleks on Rootsi poolt ametlike taotluste eelne vangide nimekirjade ja informatsiooni edastamise kohustus, mis võimaldab edaspidi saadetavate ametlike taotluste läbivaatamist kiirendada, püsida ettenähtud ajaraamides ning anda suurema tõenäosusega adekvaatse sisulise hinnangu) järgmises sõnastuses:</p> <p>„4. Rootsi vanglateenistus esitab Eesti Vabariigi Justiits- ja Digiministeeriumile taotletavate isikute nimekirjad kuni 30 isiku kohta 30 tööpäeva enne ametlike taotluste esitamist. Eesti Vabariigi Justiits- ja Digiministeerium menetleb ametlikult esitatud kuni 30 taotlust kahekümne (20) tööpäeva jooksul.“</p> | |
| 9. | <p>Eelnõu seletuskirja leheküljel 11 märgitakse: „Välisriigi kinnipeetavaid külastavad isikud võivad Eestis toime panna süütegusid, sh võivad olla seotud äärmusideoloogia, terrorismi või organiseeritud kuritegevusega. Selle vältimiseks tehakse ka külastajate taustakontrolli.“</p> <p>Siseministeerium palub teises lauses asendada sõna „Selle“ sõnaga „Riski“.</p> | Arvestatud. |
| 10. | <p>Eelnõu seletuskirja leheküljel 14 märgitakse: „Riskina on nimetatud ka võimalust, et välisvangid võivad Eestisse tuues kaasa aidata äärmusideoloogia levikule, suurendada terrorismiohtu ning vangistuse ajal radikaliseeruda. Samuti võib esineda juhtumeid, kus välisvangid panevad vanglas toime terrorikuritegusid, nii vägivaldseid kui ka vägivaldatuid, või sooritavad tegusid, mis soodustavad radikaliseerumist teiste kinnipeetavate seas. Selle vältimiseks ei võta Eesti vastu kinnipeetavaid, kes on eespool viidatud mõjutustega seotud. Eestil on õigus valida kinnipeetavaid ning koostöös KAPO ja PPA-ga tehakse neile põhjalik taustakontroll. Eestil on võimalik kinnipeetav ka Rootsi tagasi saata, kui ilmneb, et ta ei vasta meie seatud tingimustele.“</p> | Arvestatud osaliselt ja seletuskirja täiendatud. |

| | | |
|-----|--|------------------------------------|
| | <p>Siseministeerium juhib tähelepanu, et sellel leheküljel kirjeldatakse Eesti tehtavat taustakontrolli põhjalikuna. Palume seletuskirjas läbivalt nimetada taustakontrolli põhjalikuks.</p> <p>Seletuskirjas on kolmel korral ja kahel leheküljel (lk 10 ja 14) märgitud tingimusena konstateering, et Eestil on võimalik kinnipeetav Rootsi tagasi saata, kui ilmneb, et ta ei vasta meie seatud tingimustele. Samas ei ole kokkuleppe eelnõus sellist võimalust reguleeritud.</p> <p>Siseministeerium palub kokkuleppesse taoline põhimõtteline tingimus sisse viia. Seda enam, et senised lepinguga seotud läbirääkimised on taolist teemat ja kokkulepet puudutanud.</p> | |
| 11. | <p>Eelnõu seletuskirja leheküljel 47 märgitakse: „Lisaks tuleb arvestada asjaoluga, et kõnealused kinnipeetavad ei vabaneks karistuse kandmise järel Eesti ühiskonda, vaid saadetakse tõenäoliselt kolmandatesse riikidesse väljaspool Euroopat, kust nad pärit on, mistõttu puudub vajadus neid avavanglasse paigutamisega Eestisse/Euroopasse vabanemiseks ette valmistada. Lisaks ei lubata välisriigi kinnipeetavaid vangistusseaduse alusel lühiajalisele väljasõidule Eestis ega väljaviimisele.“</p> <p>Siseministeerium teeb arusaadavuse parandamiseks ning selguse huvides 2 ettepanekut. Esmalt teeme ettepaneku esimest lauset lühendada: „Lisaks tuleb arvestada asjaoluga, et kõnealused kinnipeetavad ei vabaneks karistuse kandmise järel Eesti ühiskonda.“ Lisaks palume selgitust täiendada lausega, et läbivalt oleks arusaadav välisvangi vabanemisega seotud põhimõte: „Välisvang toimetatakse vabanemise tähtaja saabumise eelselt tagasi Rootsi, kus toimub isiku vabanemise korraldamine.“</p> | Arvestatud. Seletuskirja muudetud. |
| 12. | <p>Eelnõu seletuskirja leheküljel 52 märgitakse: „Lõikes 2 sätestatakse, et vangla julgeoleku eest vastutab Eesti vanglateenistus lepingu artikli 8 lõike 1 punkti a kohaselt. Eesti vanglateenistus on osa Eesti sisejulgeolekust ja õiguskaitseorganitest, mille ülesanne on</p> | Arvestatud. |

| | | |
|-----|---|--|
| | <p>tagada riigis kord ja turvalisus. Seega peab Eesti vanglateenistus tagama vangla julgeoleku.“</p> <p>Siseministerium teeb ettepaneku asendada sõna „õiguskaitseorganitest“ sõnaga „õiguskaitseasutustest“. Põhjuseks on asjaolu, et seletuskirjas kasutatud väljend „organ“ on pärit nõukogudeaegsest asutuste käsitlest ning jätkuvalt kasutusel vaid kolmandas riigis. Eestile omases kultuuriruumis on eelistatum versioon „asutus“.</p> | |
| 13. | <p>Eelnõu artikli 20 lõike 1 punktis g tuuakse esile isikud, kelle suhtes Rootsi ei taotle karistuse täideviimist: „isik, kelle Eesti Vabariigi ametiasutus on kuulutanud tagaotsitavaks;“</p> <p>Siseministerium teeb ettepaneku täiendada punkti sõnastust, mis hõlmaks ka isikuid, kes on rahvusvaheliselt tagaotsitavaks kuulutatud järgmises sõnastuses: „isik, kes on kuulutatud rahvusvaheliselt tagaotsitavaks või kelle Eesti Vabariigi ametiasutus on kuulutanud tagaotsitavaks;“</p> | <p>Teadmiseks võetud. Tänaheks on otsustatud, et lepingut enam ei muudeta. Kui peaks tekkima teine seisukoht, arutatakse lepingu muudatus läbi rootslastega.</p> |
| 14. | <p>Eelnõu artiklis 20 tuuakse loetelu tunnustest, mis välistavad selle, et Rootsi vanglateenistus taotleks Rootsis mõistetud karistuse täideviimist Eestis.</p> <p>Siseministerium teeb ettepaneku täiendada artikli 20 lõiget 1 täiendava punktiga i, mis annaks võimaluse välistada ka need vangistust kandvad isikud, kelle suhtes on käimas Rootsis kriminaalmenetlus järgmises sõnastuses: „isik, kelle suhtes on käimas kriminaalmenetlus.“</p> | <p>Teadmiseks võetud. Tänaheks on otsustatud, et lepingut enam ei muudeta. Kui peaks tekkima teine seisukoht, arutatakse lepingu muudatus läbi rootslastega. Sellele vaatamata ei ole oodata, et Eestisse saadetak selliseid kinnipeetavaid, kuna see raskendaks märgatavalt kriminaalmenetluse läbiviimist Rootsis.</p> |
| 15. | <p>Eelnõu artiklis 44 reguleeritakse teabevahetust karistuse täitmise ajal Eestis.</p> <p>Siseministerium märgib, et artikkel 44 on seotud Eesti kohustusega teavet esitada Rootsile. Samas aga ei ole sõnastatud kohustust Rootsile edastada Eestile teavet selle kohta, mis puudutab Eestis karistust kandvat välisvangi, tema julgeolekut või vangla julgeolekut. Taoline ühepoolne lähenemine ei ole Eesti huvides, takistab</p> | <p>Teadmiseks võetud. Tänaheks on otsustatud, et lepingut enam ei muudeta. Kui peaks tekkima teine seisukoht, arutatakse lepingu muudatus läbi rootslastega.</p> <p>Siinkohal ei näe põhjust, miks ei peaks rootslased Eestiga Tartu vanglat puudutavad infot jagama, kuna see on nende huvides, et Tartu Vangla oleks turvaline. Kui neile on teada asjaolud, mis võivad meile olla olulised ja mis</p> |

| | | |
|-----------------------------|--|--|
| | <p>adekvaatselt ohtude hindamist ja võimalike vahejuhtumite ärahoidmist.</p> <p>Sellest tingituna teeme ettepaneku lisada artiklis 44 punkt järgmises sõnastuses: „6. Rootsi vanglateenistus teatab Eesti vanglateenistusele viivitamatult kõikidest tõsistest juhtumitest või informatsioonist, mis võivad mõjutada vangistust kandva isiku ja vangla julgeolekut.“</p> | <p>mõjutavad oluliselt nende vangide heaolu, siis nad ka teavitavad.</p> |
| Sotsiaalministeerium | | |
| 1. | <p>Leidsime olulise tõlkeerinevuse. Nimelt eestikeelses versioonis on nii: <i>Art 41 p 4. Kinnipeetavale tagatakse tervishoiuteenuse osutamine arstiabi, sealhulgas hambaravi ja silmaarsti konsultatsioon:</i></p> <p>AGA inglisekeelses on nii: <i>4. A Prisoner shall receive medical care, including dental care and advise by an optician as follows:</i></p> <p>Selgitame, et optician ei ole silmaarst. Optician on optik ehk inimene kes valmistab prille (ÕS järgi optik <2: -u> <i>valgusõpetuse asjatundja; optikariistade valmistaja</i>). Tegelikult oleks korrektne eestikeelses tõlkes kasutada terminit “optometrist”, mitte silmaarst. Optometrist määrab prille ja kontrollib nägemisteravust. Saime kohtumisel JDM-iga aru eelmisel nädalal, et mõeldakse seda spetsialisti. Silmaarst on eriarst ja läheb arstiabi osutamise alla nangunii, ei peaks eraldi rõhutama. Täpsustame, et “medical care” ongi Eesti mõistes tervishoiuteenus ning seega ei ole eraldi vaja arstiabi rõhutada.</p> <p>Seega palume eestikeelses lepingus sõnastada lause nii:</p> <p><i>Kinnipeetavale tagatakse tervishoiuteenuste osutamine, sh hambaravi ja suunamine optometristi vastuvõtule.</i></p> | <p>Arvestatud. Lepingusse ja seletuskirja muudatus sisse viidud.</p> |
| 2. | <p>Palume asendada sõna “arst” sõnaga “tervishoiutöötaja” järgmises artikkel 41 punktis 5: <i>Kinnipeetav, kelle suhtes on kasutatud ohjeldusmeedet, peab läbima arsti läbivaatuse võimalikult kiiresti. Arsti läbivaatuse ootamise ajal kontrollib</i></p> | <p>Mittearvestatud. Rootsiga on kokkulepe, et lõpuks vaatab siiski üle arst.</p> |

| | | |
|-------------------------|--|---|
| | <i>kinnipeetavat viivitamata teine tervishoiutöötaja.</i> | |
| 3. | <p>Tõlkeerinevus on samuti siin artikkel 41 punktis 10</p> <p><i>10. When a Prisoner is transferred to Estonia in accordance with this Agreement, the Swedish Prison and Probation Service shall share the Prisoner's medical record in English and in Swedish with the Prison Health Unit provided that this is in accordance with applicable regulations.</i></p> <p><i>10. Kui kinnipeetav antakse selle kokkuleppe alusel üle Eestile, edastab Rootsi vanglateenistus tema ingliskeelsed terviseandmed Eesti vangla tervishoiuteenuse osutajale kooskõlas kehtivate õigusaktidega.</i></p> <p>Mis keeles edastama hakatakse? Palume lepinguversioone kohendada ning ühtlustada.</p> | Arvestatud. Lepingu sõnastust muudetud. |
| Riigiprokuratuur | | |
| 1. | <p>Prokuratuur leiab, et kokkuleppe seletuskirja punktis „Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele“ alates lk 82 pole kirjeldatud adekvaatselt mõju prokuratuuri tegevusele ja ressursile ega kohtueelse menetleja ressursile. Paratamatult hakkavad need isikud vanglas kuritegusid toime panema nagu praegu Eestis olevad teised kinnipeetavad. Ükski selektsioon seda täielikult ei välista. Tekivad erimeelsused valvuritega, omavahelised tülid, üritatakse keelatud aineid vanglasse hankida jne.</p> <p>Kohtueelse uurimise peab neis asjus ikkagi läbi viima Eesti, selleks kulub nii uurijate kui prokuröri ressurss eeluurimise juhtimiseks ja vajadusel süüdistuse esindamisel. Ei saa loota, et see menetluste hulk oleks tühine, kui jutt on ligi 600 kinnipeetavast. Suur mõju on ka Tartu Maakohtu ressursile. Lisaks tuleb arvestada tõlkimiskuluga, sest ükski neist isikutest ei oska eesti keelt, tõlki on vaja selliste keelte tõlkimiseks, mille tõlke Eestis on ülinapilt - rootsi keel, araabia keel jm. Tõlkida on vaja menetlustoiminguid, hiljem kõiki tõendeid, vajadusel ka kaitsja abi. Kõik need kulud tuleb katta Eesti riigil.</p> | Arvestatud. Seletuskirja täiendatud. Suurenenud tõlkekuludega võimalusega on lepingu kulude analüüsis arvestatud. |

| | | |
|----|---|---|
| 2. | <p>Kokkuleppe artikkel 9 sätestab koostöö Eesti ja Rootsi ametivõimude vahel. Siiski on selle sätte järgi esmajärjekorras menetleja Eesti, sest kuritegu on toime pandud Eesti territooriumil. Igas asjas eraldi kokku leppimine tekitab omakorda haldus- ja menetluskoormust, eriti kuna mingeid selgeid kriteeriume pole.</p> <p>Praegu ei ole vanglas toimuvate kuritegude menetlemise kasvuga võimalik Lõuna Ringkonnaprokuratuuris arvestada, mistõttu tuleks nende juhtumite lahendamine Lõuna-Eesti inimeste turvalisuse arvelt st, et mingi osa kohalikke kuritegusid jääb uurimata. Olemasolevate prokuröride tööjõust selliste menetluste lisandumisel ei piisa.</p> | <p>Arvestatud. Lepingu maksumuse arvutamisel on teadvustatud ka riski, et väliskinnipeetavad võivad panna vanglas toime uusi kuritegusid. Samas ei ole uute kuritegude toimepanemise riski täpne ulatus prognoositav. Vajadusel tuleb nende maandamiseks tagada prokuratuurile lisaressurssi.</p> |
| 3. | <p>Kokkuleppe seletuskirja kohaselt ei pruugi Rootsi kinnipeetavad tegelikult osata piisavalt või üldse inglise keelt. Ka Rootsi elanikkonna üldisest heast inglise keele oskusest ei saa automaatselt järeldada Rootsi kinnipeetavate head inglise keele oskust või nende kinnipeetavate inglise keele oskust, keda soovitakse Eestisse vanglakaristust kandma saata. Vanglateenistus võtab kasutusele meetmed keelebarjääri ületamiseks, sh palkab keeleoskusega ametnikke ja kasutab võimalikke tõlkerakendusi ja tõlgi abi. Prokuratuur märgib, et Eesti Vabariigi põhiseaduse § 52 sätestab, et riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste asjaajamiskeel on eesti keel. Välisvangide Eestisse saatmisega vähendatakse eesti keele kasutamist Tartu Vangla töös ja muudetakse inglise keel põhiliseks töökeeleks. Kokkuleppega sätestatakse töökeel kogu vangla asjaajamisele, kuigi kogu asjaajamine ei puuduta ka Rootsi vange.</p> | <p>Teadmiseks võetud. Keele- ja tõlkeküsimused on mõistagi lepinguga kaasnevaks tagajärjeks, mille negatiivsete ilmingute maandamine eeldab lisaressurssi ja/või uute lahenduste kasutuselevõtmist Tartu vanglas.</p> <p>Seonduvalt viidatud põhiseaduse paragrahviga märgime, et kuigi viidatud säte on asjakohane, sätestab sama paragrahvi kolmas lõige ka klausli, mis võimaldab teha erandeid keelekasutuse üldreeglist ja selliseid erandeid leidub ka praegu kehtivatest seadustest (vt VRKS § 10 lg 2 p 1).</p> |
| 4. | <p>Kokkuleppe artikkel 8 (Eesti vanglateenistuse pädevus ja kohustused) lõige 1 Kokkuleppe tõlkes eesti keelde on punktis f korratud sõna „Eesti“ kahekordselt.</p> <p>Kokkuleppe artikkel 11 (Eesti läbiviidav väidetavate kuritegude uurimine) lõige 2 Prokuratuur soovib kõnealusesse lepingu artiklisse lisada menetlusosalisena ka kannatanud või sõnastada artikkel „kinnipeetavate kui menetlusosaliste</p> | <p>Arvestatud, teksti muudetud.</p> |

| | | |
|--|--|---|
| | ülekuulamiseid“, et vältida tarbetuid vaidluseid. | |
| 5. | <p>Kokkuleppe artikkel 14 (Keel ja õigus teabele) lõiked 3 ja 4</p> <p>Artiklist ei selgu, kelle kulul tõlkimine toimub. Lisaks pöörab prokuratuur tähelepanu asjaolule, et teadaolevalt peavad Rootsi menetlusasutused menetlustesse kaasama vähemalt 120 erineva keele tõlke ning selliste tõlkide leidmise võimekust Eestil olla ei pruugi või on see märkimisväärselt kulukas. Otstarbekas oleks juba lepingu sõlmimisel kokku leppida, et tõlkekulud katab Rootsi. Samuti võiks Rootsi tagada tõlkide leidmise.</p> | Mittearvestatud. Tõlkimise korraldab Eesti. Vastava lisakuluga on arvestatud lepingu eest makstava tasu läbirääkimistel. |
| 6. | <p>Kokkuleppe artikkel 25 (Põgenemine)</p> <p>Vaidluseid võib tekitada artikli lõige 4. Kui kinnipeetav, arestialune või vahistatu põgeneb, alustatakse vältimatult siseriiklikku kriminaalmenetlust KarS § 328 tunnustel. Kas Rootsi ametiasutustel lasub vastutus nt tagaotsimismääruse väljastamise osas?</p> | Arvestatud. Lepingu teksti muudetud selliselt, et Eestis kriminaalmenetluse läbi viimiseks vajalike määruste väljastamine oleks Eesti pädevuses. |
| 7. | <p>Kokkuleppe artikkel 48 (Rootsi personali puutumus) lõiked 1 ja 2</p> <p>Prokuratuuri hinnangul jääb segaseks, kas ja kuidas on puutumatuse küsimus seotud kriminaalmenetlusega.</p> | Viidatud artiklis sätestatu kohaselt antakse Rootsi personalile puutumus kokkuleppe nõuetekohase rakendamise huvides, mitte isikliku kasu saamise eesmärgil. See tähendab, et immuniteti ei saa pahatahtlikult ära kasutada kuritegude toimepanemiseks. Eelnimetatud juhtumi korral loobub Rootsi puutumatusest omal algatusel või Eesti taotlusel igal juhul, kui puutumatuse säilitamine takistaks õigusemõistmist ja kui puutumatusest loobumine ei kahjusta eesmärki, milleks see on antud. Puutumatusest loobumine tähendab seda, et isikut on võimalik teo eest vastutusele võtta. Samuti sätestab leping, et Rootsil enesel on igal juhul jurisdiktsioon oma personali suhtes, elik võimalus neid oma tegude eest (kriminaalkorras) vastutusele võtta. |
| Harju Maakohtu Tallinna kohtumaja | | |
| 1. | Viidates kavandatava lepingu artiklitele 8 punkt 4 ja 14 lõige 3, juhime tähelepanu asjaolule, et kinnipeetavate kaebuste arv, mis | Leping on üles ehitatud selliselt, et selles reguleerimata küsimustes kohaldub Eesti õigus. See tähendab ühtlasi, et |

| | | |
|----|---|--|
| | <p>puudutavad personali tegevust või nende õigusi, võib osutada märkimisväärseks. Seetõttu oleks otstarbekas täpsemalt reguleerida, millised kaebused jäävad Justiits- ja Digiministeeriumi või vangla pädevusse ning millised kuuluvad edasi suunamiseks kohtusse.</p> | <p>eriregulatsiooni puudumisel tuleb kaebusi lahendada sarnaselt Eesti vangidega.</p> <p>Ka väliskinnipeetavate suhtes kohaldatakse sarnaselt Eesti vangidega kohustuslikku kohtueelset menetlust, mis võimaldab kaebusi ennetavalt lahendada vangla tasemel.</p> |
| 2. | <p>Samuti vajab selgitamist, kes korraldab kinnipeetava emakeelse kaebuse või muu õiguskaitsega seotud dokumendi tõlkimise eesti keelde ja vastupidi. Kui see kohustus jääb kohtute tõlketeenistusele, tuleb arvestada, et töökoormus võib oluliselt kasvada, eriti haruldasemate keelte puhul, kus võib osutada vajalikuks kasutada eriteenuseid, mis on mahupõhiselt kulukad. Teeme ettepaneku, et kõik tõlkimisega seotud kulud ja korraldus jääks Rootsi kanda või oleksid jagatud viisil, kus Rootsi tagab tõlked inglise keelde ning Eesti tagab vajadusel tõlked inglise keelest eesti keelde.</p> | <p>Teadmiseks võetud. Keele- ja tõlkeküsimused on mõistagi lepinguga kaasnevaks tagajärjeks, mille negatiivsete ilmingute maandamine eeldab lisaressurssi ja/või uute lahenduste kasutuselevõtmist. Suurenenud tõlkekuludega on arvestatud lepingu maksumuse küsimuse arutamisel ning leping on sõlmitud viisil, mis suurenenud vajadusi arvesse võtaks.</p> |
| 3. | <p>Artikliga 9 on reguleeritud üksnes kuritegude menetlemine. Samas jääb analüüsimate, milline võib olla väärtegude toimepanemise ulatus Rootsi kinnipeetavate poolt ning kui suur lisakoormus võib sellest tuleneda Eesti kohtutele väärteomenetluste ja väärteokaebuste lahendamisel (nt vanglates tüüpilised võimuesindaja solvamise väärteoasjad).</p> | <p>Kuna viidatud väärteomenetluste kohtuväliseks menetlejaks on vangide kontekstis vangla ning paljude taoliste sündmuste korral on toimunu tuvastatav ja tõendatav vormikaamera salvestiselt, on kohtumenetlusse jõudvate juhtumite hulk prognoositavalt väike. Näiteks viimase 10 aasta jooksul on Tartus kohtusse jõudnud alla 20 väärteoasja (870-st).</p> |
| 4. | <p>Artiklite 19 punktid 1–6 ning artikkel 21 sätestavad, et Rootsi kohtuotsuse täitmise Eestis otsustab üksnes Justiits- ja Digiministeerium, mille kontroll on sisult pigem formaalne. Ministeeriumi otsus on ka õiguslik alus kinnipeetava Eestisse sisenemiseks ja siin viibimiseks karistuse täitmise ajal (art 21 lg 2). Samas nähtub seletuskirjast (lk 13), et täiendava regulatsioonina edastatakse taotlus ka kohtusse, kus hinnatakse karistuse täideviimise lubatavust Eestis. Samas on kohtul piiratud roll – tal puudub õigus muuta või sisuliselt täpsustada välisriigi kohtuotsust. Kontroll on pigem formaalne, põhinedes</p> | <p>Arvestatud.</p> <p>Lepingu artiklit 19 on täiendatud viitega ka Eestis läbitavale kohtumenetlusele. Täpsem menetluskord taotluste läbivaatamiseks sätestatakse kriminaalmenetluse seadustikus.</p> |

| | | |
|-------------------------|---|---|
| | <p>eeltäidetud ankeedil ja ilmsete vastuolude tuvastamisel. Menetlustähtaeg on lühike (7 päeva), mis eeldab suurt usaldust Rootsi ametiasutuste andmete suhtes. Seletuskirja kohaselt lubatakse kohtul kasutada pealdisega määrust, arvestades menetlusökonoomia põhimõtet (lk 14). Samas ei sätesta kehtiv kriminaalmenetluse seadustik selgesõnaliselt, millisel kujul tuleb karistuse täitmise lubatavust tunnistada, eriti olukorras, kus täitmine toimub Euroopa Liidu õiguse või kahepoolse lepingu alusel. Arvestades, et EL õiguses kehtib vähemalt keeldumise korral üldine põhjendamiskohustus, tuleks täpsustada, millal võib kohus teha pealdisega määruse ning millal on nõutav sisuline põhjendus, tagamaks kooskõla nii Euroopa Liidu õiguse kui ka Eesti põhiseaduslike põhimõtetega.</p> | |
| 5. | <p>Lisaks juhtisime juba varasemas vastuses 07.04.2025 nr 6-3/25-68-2 tähelepanu sellele, et seletuskirjast ei nähtu, kas selline menetluse viiakse läbi KrMS § 481 alusel samuti Harju Maakohus või saaks seda otsustust teha ka vangla asukohajärgne kohus.</p> | <p>Ka (riigisisese) kohtualluvuse küsimus kuulub reguleerimisele riigisisese õiguses. Taotluste lahendamisel ei lähtuta KrMS §-s 481 sätestatust, vaid luuakse selleks eraldi reeglistik. Taotlusi peaks lahendama selleks kõige sobivam kohus. Ühe kaalutava variandina võib taotluste lahendamiseks sobida ka vangla asukohajärgne kohus.</p> |
| 6. | <p>Samuti ei nähtu seletuskirjast, milline on muudatuse mõju kohtu(-te) koormusele.</p> | <p>Arvestatud. Kohtute koormuse mõju on välja toodud seletuskirjas ja sellega on rendihinna kujundamisel arvestatud.</p> |
| Eesti Advokatuur | | |
| 7. | <p>Kui kaitsjad peavad hakkama sõitma iga uurimistoiminguga ja advokaadi menetlustoiminguga jaoks Viru või Tallinna vanglasse, kaasneb sellega väga kaalukas riigi õigusabi kulude kasv, advokaatide tööaja ebamõistlik kasutamine ja õigusabi kvaliteedi kahanemine, sest kliendiga vajalik mahus otsesuhtlus muutub raskesti teostatavaks. Seetõttu tuleks jätta Tartu vanglasse ka kinnipeetavad, kellega on kaitsjatel vaja teha kriminaalmenetluse seadustikust tulenevaid kohustuslikke toiminguid. Kui eelmises lõigus mainitud kinnipeetavaid pole siiski võimalik Tartu vanglasse jätta, peaks kaitsjatele olema</p> | <p>Seletuskirja täiendatud. Kohtueelses menetluses osalevaid vahistatuid ümber ei paigutata. Ümber paigutatakse kohtumenetluses osalevad vahistatud ja kinnipeetavad. Kohtumenetluses osalevate vahistatute külastamine võib kaasa tuua ajakulu, kui video vahendusel ei ole võimalik kohtumist korraldada. Võimalik on alustada läbirääkimisi, et luua lahendus, kuidas advokaadid saaksid läbi video, st ekraani vahendusel, tutvustada vahistatule dokumente. Sellise lahenduse loomine aitaks vältida õigusabikulude kasvu ja</p> |

| | | |
|--|---|---|
| | tagatud Viru ja Tallinna vanglasse paigutatud klientidega suhtlemiseks ja neile kriminaaltoimiku tutvustamiseks tõrgeteta toimiv veebilahendus, mis tagab advokaadi ja kliendi vahelise suhtluse täieliku konfidentsiaalsuse ning võimaldab advokaadil tutvustada kliendile dokumente ja videomaterjale | advokaatide tööaja ebamõistlikku kasutamist. Lahenduse loomiseks on vajalik kaasata ka prokuratuur. |
|--|---|---|

Tallinna Halduskohus

| | | |
|----|--|---|
| 1. | <p>Eelnõust ei nähtu, et analüüsitud oleks mõju kohtusüsteemile, eelkõige halduskohtutele. TlnHK hinnangul on mõju oluline.</p> <p>Halduskohtutele esitati 2024. a-l 3385 kaebust, mis on viimase 10 aasta suurim kaebuste hulk . Ca 288 kaebuse lisandumine tähendaks koormuse täiendavat kasvu 8,5%. Võrreldavalt suureneb ringkonnakohtute ja Riigikohtu töömaht. Selline töömaht, kui kohtunike ja tugipersonali arv ei suurene, tähendab perspektiivis, et halduskohtud suudavad aasta jooksul lahendada vähem kohtuasju, kui algab uusi kohtuasju. See tähendab omakorda, et kõigi kohtuvaidluste kestus halduskohtutes (sh sotsiaalvaldkonna vaidlused, keskkonnavaidlused, maksuvaidlused, ehitus- ja planeerimisalased vaidlused) pikeneb ajas ja seda progresseerub. Tegemist on tõhusa õigusemõistmise põhimõtte olulise riivega. Eeltoodust tulenevalt peab halduskohtutele täiendava töömahu planeerimisega (s.o kõnealuse välislepingu sõlmimisega) kaasnema ka vastava ressursi ettenägemine halduskohtutele.</p> | Arvestatud. Läbirääkimistel on meele peetud, et väliskaristuste täideviimisega Eestis võib kasvada kohtute koormus. Samas ei ole üheselt ennustatav, kui suureks kujuneb kaebuste hulk. Näiteks moodustavad arvestatava hulga Eesti kinnipeetavate kaebustest väike osa vanglapopulatsioonist, samuti tuleb arvestada ka teatavate vaidluste aktuaalsusega ja selle kadumisega mingis ajaperioodis (ajaloolise näitena nt kambripind jms). On selge, et kohtute lisanduva töö katmiseks tuleb kohtutele eraldada lisaressursse. |
|----|--|---|

Tartu Halduskohus

| | | |
|----|--|--|
| 1. | <p>Eelnõu kohaselt on plaanis Eestisse tuua karistust kandma 600 süüdimõistetud isikut, mis võimaldab prognoosida, et kohtusüsteemil tuleb lahendada täiendavalt ligi 300 lisanduvat kaebust aastas. Sellel on kohtusüsteemile, arvestades olemasolevat ressursi, väga oluline mõju, sest ühe aasta jooksul ligi 300 kaebuse menetlemine viib sisuliselt mitme täiendava kohtunikukoha loomise vajaduseni.</p> | Arvestatud. Läbirääkimistel on meele peetud, et väliskaristuste täideviimisega Eestis võib kasvada kohtute koormus. Samas ei ole üheselt ennustatav, kui suureks kujuneb kaebuste hulk. Näiteks moodustavad arvestatava hulga Eesti kinnipeetavate kaebustest väike osa vanglapopulatsioonist, samuti tuleb arvestada ka teatavate vaidluste |
|----|--|--|

| | | |
|--|---|--|
| | <p>Kohtute töökoormusmetoodika järgi on ühe kohtuniku aastane töömaht kohtuasjade lahendamiseks arvestuslikult 1600 tundi ning ühe kaebuse hinnanguline töömaht on 9,66 kohtuniku töötundi (millele lisanduvad tugipersonali töötunnid). Arvestada tuleb ka sellega, et hetkel Tartu Vanglas kinni peetavad isikud võivad samaaegselt hakata vaidlustama enda ümberpaigutamist teise vanglasse.</p> | <p>aktuaalsusega ja selle kadumisega mingis ajaperioodis (ajaloolise näitena nt kambripind jms). On selge, et kohtute lisanduva töö katmiseks tuleb kohtutele eraldada lisaressursse.</p> <p>Paigutamisosuse vaidlustamisega seoses märgime, et selle otsuse teeb Rootsi ning seda saab vaidlustada Rootsi kohtus (vaidlused tuleb pidada enne kinnipeetava Eestisse toomist).</p> |
|--|---|--|